

## ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

УДК 796.011.3(075.3)

ВАСЬКОВ Ю. В.<sup>1</sup>, КУДЕЛКО В. Е.<sup>2</sup>, ПОНІКАРЬОВА В. Г.<sup>2</sup>, БОЛТЕНКОВА О. М.<sup>2</sup><sup>1</sup>Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради<sup>2</sup>Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

## Теоретичні основи модернізації змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищому навчальному закладі

**Анотація. Мета:** вивчити проблему проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищому навчальному закладі. **Матеріал і методи:** аналіз нормативних документів та літературних джерел з теорії і методики фізичного виховання. **Результати:** досліджені питання визначення номенклатури джерел і факторів, що впливають на добір і конструювання змісту непрофесійної фізкультурної освіти, обґрунтовано роль і змістовну сутність кожного з них, запропоновано нові підходи до визначення інваріантних і варіативних складових навчальних планів. **Висновки:** наведено роль і коротку змістовну характеристику окремих компонентів основних джерел і факторів непрофесійної фізкультурної освіти, запропоновано їх певну ієрархію і значущість. Розмаїття джерел і факторів проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти розподілено на два блоки: непедагогічні і педагогічні.

**Ключові слова:** добір і конструювання, джерела, фактори, зміст фізкультурної освіти.

**Вступ.** Проблема удосконалення системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах неодноразово розглядалась на державному рівні [5; 14; 17; 18]. Законодавчу базу організації фізичного виховання у ВНЗ досліджував О. В. Попрощаєв [16]. Теоретико-методологічні основи удосконалення системи фізичного виховання у ВНЗ досліджували науковці різних напрямків діяльності [2–4; 6; 12; 13; 18]. Окремі спроби модернізації змісту навчального матеріалу спостерігаються у роботах викладачів-практиків [1; 15] та ін. В усіх зазначених документах і дослідженнях відзначався незадовільний рівень організації фізичного виховання студентів. Застарілою слід вважати і державну програму 2003 року, яка не враховує сучасних потреб фізичного виховання студентів. Серед багатьох і різноманітних проблем, які постають перед сучасними вищими навчальними закладами, є такі, які виникають знову і знову, потребуючи нових рішень на кожному етапі розвитку системи вищої освіти. Серед таких проблем можна виділити ті, що пов'язані з підвищенням ефективності навчання, його інтенсифікацією та оптимізацією, розробкою сучасних методів і форм навчання, удосконаленням системи оцінювання навчальних досягнень студентів тощо. Серед головних проблем є такі, від вирішення яких залежить багато інших. До такої головної відноситься проблема проектування (добору і конструювання) змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищих навчальних закладах. Аналіз програм навчальної дисципліни «Фізичне виховання» свідчить, що за останні десятиліття зміст програм майже не змінився. Тільки у програмах 2009–2011 років було введено ряд варіативних модулів. Однією з причин такого стану є відсутність науково-теоретичних підходів до проектування змісту фізкультурної освіти для студентів різних курсів навчання. Дослідження цієї проблеми доводять, що якісне проектування будь-якого змісту освіти, у тому числі і змісту непрофесійної фізкультурної освіти, залежить від визначення факторів, що впливають на процес добору і конструювання і джерел звідки черпається цей зміст.

Вихідне положення концепції проектування змісту фізкультурної освіти полягає у тому, що глобальною функцією навчання є передача молодому поколінню змісту соціального досвіду (у широкому розумінні культури) для його збереження, відтворення і розвитку. Іншими словами, єдиним джерелом, звідки черпається зміст освіти, є культура.

Умовою науково обґрунтованого проектування будь-якого змісту освіти взагалі, і змісту непрофесійної фізкультурної освіти зокрема, є визначення джерел і факторів його добору і конструювання. На це у свій час звертав увагу І. Я. Лернер [9; 10], який відзначав, що проектування змісту освіти неминуче зіштовхується з двома питаннями: а) звідки черпати зміст освіти; б) які обставини і умови об'єктивно впливають або підлягають обліку при визначенні змісту освіти, його складових елементів в їх конкретному втіленні.

Перше питання потребує визначення джерел проектування змісту фізкультурної освіти. Друге питання передбачає визначення тих обставин або об'єктів дійсності, які впливають на конструювання змісту непрофесійної фізкультурної освіти, але у сам конкретний зміст не входять. Такі обставини, або об'єкти дійсності, називають факторами, які впливають на складові змісту фізкультурної освіти. У загальнонауковому розумінні, на думку О. О. Іванової [6] та інших авторів, фактори являють собою об'єкти, явища, процеси, що впливають на проектування змісту освіти. До них необхідно віднести ціннісні орієнтири суспільства, його потреби в освіті з урахуванням тенденцій розвитку, концептуальні підходи до освіти як соціального інституту, уявлення про структуру особистості, потреб суспільства у формуванні людей певних якостей особистості тощо.

Фактори проектування будь-якого змісту освіти розглядаються у двох аспектах з позицій різних їх функцій. Перший аспект пов'язаний з тим, що фактор можна розглядати як обставини і об'єкти дійсності, що включають до себе поняття джерело, оскільки джерело змісту також можна розглядати як фактор, який впливає на його конструювання. Другий передбачає розгляд і врахування факторів, що впливають на конструювання змісту освіти, але не є його джерелом. Факторами-джерелами слід вважати со-

[dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.007](http://dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.007)

© ВАСЬКОВ Ю. В., КУДЕЛКО В. Е., ПОНІКАРЬОВА В. Г., БОЛТЕНКОВА О. М. 2015



ціальний досвід (його чотирьохкомпонентний склад) і види діяльності. Види діяльності відрізняються тим, що вони є загальними для багатьох галузей суспільної діяльності: виробничої, наукової, суспільної тощо. На загальнотеоретичному рівні можна визначити такі основні джерела проектування змісту освіти: соціальний досвід, види і галузі діяльності, знання про закономірності засвоєння змісту освіти, методи навчання, засоби навчання, організаційні форми навчання, умови конкретного вищого навчального закладу, профіль підготовки спеціалістів, зміст діяльності викладача. Стосовно змісту фізкультурної освіти ми цей перелік розширимо і будемо його презентувати з дотриманням певної ієрархії.

Нижче ми наведемо основні джерела і фактори проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти, окрім соціального досвіду, видів і галузей діяльності, які вже досліджені в інших наукових працях [7; 12; 16].

**Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами.** Роботу виконано згідно плану наукової роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання КЗ «ХГПА» Харківської обласної ради та кафедри фізичного виховання ХІФ УДУФМТ.

**Мета дослідження:** визначити основні джерела і фактори проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищих навчальних закладах.

#### **Завдання дослідження:**

– розглянути проблему проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищих навчальних закладах;

– дослідити питання визначення номенклатурних джерел і факторів, що впливають на добір і конструювання змісту непрофесійної фізкультурної освіти;

– обґрунтувати роль і змістовну сутність кожного з них.

**Матеріал і методи дослідження.** Аналіз нормативних документів та літературних джерел з теорії і методики фізичного виховання.

#### **Результати дослідження та їх обговорення.**

Важливим фактором, який впливає на проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти, є потреби суспільства і цілі, які воно ставить перед системою освіти. Ці спеціальні потреби і цілі визначають стратегічні напрямки діяльності різних установ щодо проектування змісту освіти.

Наступним джерелом-фактором проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти вважаються цілі та основні завдання, які поставлені суспільством перед фізичною культурою вищих навчальних закладів гуманітарного та технічного профілю. Цілі і основні завдання ВНЗ фізкультурного, військового та інших спеціальних профілів суттєво відрізняються від перших. Проблема визначення науково обґрунтованих цілей у фізичному вихованні вищих навчальних закладів залишається ще не вирішеною. Так, Г. Г. Наталов [13], торкаючись питань визначення цілей, відзначає, що цілі у нас, як правило, глобальні: всебічний і гармонійний розвиток особистості, моральна чистота, духовне багатство і фізична досконалість, здоров'я нації, здоровий спосіб життя. Цілі чудові, немає слів. Але ціль повинна бути об'єктивною, такою, що піддається діагностуванню і є досяжною. Відсутність кожного з цих компонентів перетворює ціль у позитивні побажання. А ці цілі є недосяжними

і такими, що не діагностуються, а значить вважаються необ'єктивними. Дослідженням визначення цілей у сфері фізичного виховання займалося багато науковців, які презентували різні підходи до вирішення цієї проблеми.

До основних цілей фізичного виховання Л. П. Матвеев [11] відносить: «підготовленість кожного члена суспільства до плідної праці та інших суспільно важливих видів діяльності; підготовка до якісної трудової діяльності; фізична підготовленість військовослужбовця за допомогою спеціалізованої військово-прикладної фізичної підготовки».

Орієнтуючись на дослідження В. С. Леднева [8] з проблеми визначення змісту освіти, а саме на необхідність урахування структури особистості, в яку він включає «функціональні механізми психіки, досвід особистості, властивості особистості», до основних цілей фізкультурної освіти студентів ВНЗ можна віднести: формування досвіду особистості студента у сфері фізичної культури; розвиток функціональних механізмів психіки засобами фізичної культури; формування типологічних властивостей особистості у процесі формування фізичної культури особистості.

Специфічні завдання фізичного виховання Л. П. Матвеев [11] формулює таким чином: 1) оптимізація фізичного розвитку людини у напрямку всебічного розвитку властивих їй фізичних якостей, удосконалення рухових здібностей, зміцнення і багаторічного збереження здоров'я; 2) специфічні освітні завдання, які передбачають системне формування необхідного у житті індивідуального фонду рухових умінь, навичок і пов'язаних з ними знань (фізична освіта).

У державній навчальній програмі «Фізичне виховання» для вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації (2003) основною метою навчальної дисципліни «Фізичне виховання» є послідовне формування фізичної культури особистості фахівця відповідного рівня освіти [5]. Ця основна мета, на думку авторів зазначеної програми, повинна реалізовуватися комплексом навчальних, оздоровчих і виховних завдань:

– формування розуміння ролі фізичної культури у розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, установа на здоровий спосіб життя, фізичне вдосконалення і самовиховання, потреби у регулярних заняттях фізичними вправами і спортом;

– формування системи знань з фізичної культури та здорового способу життя, необхідних у процесі життєдіяльності, навчання, роботи, сімейному фізичному вихованні;

– зміцнення здоров'я, сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, профілактика захворювань, забезпечення високого рівня фізичного стану, працездатності протягом усього періоду навчання тощо.

Загальні завдання конкретизуються для навчального, спортивного і спеціального відділень з урахуванням особливостей організації у них навчальної діяльності.

Аналіз наведених цілей і завдань свідчить про їх розмитий, надто узагальнений характер, що не дозволяє їх називати джерелом формування конкретного змісту фізкультурної освіти для певного ступеня нав-

чання. Виникає питання до авторів програми «Чому і основна мета і похідні від неї завдання однакові для студентів різних курсів». На наш погляд, перш ніж формулювати цілі і відповідні їм завдання необхідно визначити основні функції кожного відділення з урахуванням особливостей навчання і на їх підставі формулювати провідні цілі і похідні від них завдання у конкретній формі. Тільки такий підхід дозволить обґрунтовано визначити конкретний зміст фізкультурної освіти для кожного відділення навчання і певного курсу.

Джерелом і фактором проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти необхідно вважати принципи навчання та відповідні закономірності. У підручниках і навчальних посібниках з дидактики достатньо детально розкрито номенклатура і змістовна сутність принципів навчання. У наших матеріалах ми будемо висвітлювати принципи і закономірності проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти. Відомо, що для реалізації потреб суспільства і похідних від них цілей формулюються принципи, якими необхідно керуватися під час проектування певного змісту освіти. Формулювання цих принципів носить історичний характер, на який впливає етап і стан розвитку суспільства, цілі пануючого класу і напрямки обраної педагогічної системи. Принципи характеризують загальний підхід до відбору конкретного змісту освіти, показують, що можна або не можна включати, але не дають конкретної відповіді на питання, що саме необхідно включити у зміст освіти. До основних принципів побудови змісту освіти ряд авторів (І. Я. Лернер, А. В. Хуторської та ін.) відносять:

- а) відповідність змісту освіти сучасному рівню науки і техніки;
- б) відповідність світогляду на науково-теоретичному рівні;
- в) відповідність прогресивним соціальним, моральним та естетичним ідеалам;
- г) відповідність завданню виховання соціально активної особистості;
- д) реалізація зв'язку з життям, його проблемами у вигляді розкриття галузі застосування і практичного значення знань і способів діяльності;
- е) забезпечення умов, необхідних для готовності до різнохарактерної праці, дотримання політехнічного принципу;
- ж) забезпечення фізичного розвитку особистості.

Більш короткий перелік загальних принципів проектування змісту освіти наводить С. А. Крупник (2000):

- принцип історичності, принцип онтологізма, принцип системності, принцип технологічності.

Торкаючись проблеми визначення специфічних принципів проектування змісту фізкультурної освіти, можна виділити такі з них:

1. Принцип відповідності програмового матеріалу базовим фундаментальним основам науки про фізичну культуру.
2. Принцип єдності і протилежності логіки науки про фізичну культуру і логіки навчальної дисципліни «Фізичне виховання».
3. Принцип структурної єдності змісту навчальної дисципліни з урахуванням особистісного розвитку і становлення студентів.
4. Принцип урахування змістовної і процесуальної сторін навчання.

ної сторін навчання.

До основних принципів побудови фізичного виховання у цілому Л. П. Матвеев [11] включає: неперервність процесу фізичного виховання і системність чергування у ньому навантажень і відпочинку; поступове нарощування розвивально-тренувальних впливів і адаптивне балансування їх динаміки; циклічна побудова системи занять; вікова адекватність напрямів фізичного виховання.

Джерелом-фактором проектування змісту освіти вважаються також закономірності навчання. І. Я. Лернер [9,10] пропонує такий комплекс загальних закономірностей навчання, які впливають на добір і конструювання змісту освіти:

- виховуючий характер навчання (позитивний або негативний);
- будь-яке навчання реалізується тільки при цілеспрямованій взаємодії викладача та тих, хто навчається;
- навчання відбувається тільки при активній діяльності студентів;
- цілеспрямоване навчання студента певної діяльності досягається при включенні його в цю діяльність;
- між ціллю навчання, змістом і методами існують постійні залежності.

Аналіз підручників і навчальних посібників з теорії і методики фізичного виховання [11; 12] дозволяє зробити висновок, що на теоретичному рівні проблема визначення принципів і закономірностей проектування змісту фізкультурної освіти не досліджувалася. І, як наслідок, питання проектування змісту фізкультурної освіти майже не вивчалися.

Одним з провідних джерел проектування змісту освіти є, безумовно, «Державний стандарт вищої освіти в Україні». Аналіз змісту цього стандарту потребує окремого дослідження і в межах наших матеріалів це здійснити неможливо. Тому ми тільки відзначимо, що тільки на основі змісту державного стандарту створюються навчальні програми для різних курсів навчання вищих навчальних закладів.

Для визначення конкретного змісту непрофесійної фізкультурної освіти важливу роль джерела-фактора відіграють методи навчання. Оскільки методи навчання передбачають сумісну діяльність викладача й студентів, студенти зі своїм рівнем підготовки також включаються у конструювання змісту освіти. Прийоми та їх сполучення, як складові методики, обумовлюють мінливий додатковий зміст. Тобто навчання можна уявити як взаємодію викладача, студентів і змісту фізкультурної освіти, який підлягає засвоєнню.

Самостійним, постійно мінливим джерелом змісту освіти є засоби модернізації навчання в аспекті інструментарію і способів діяльності студентів з ними. В історичному плані засоби навчання (підручники, наочні прилади, технічні засоби навчання тощо) постійно змінювалися. У сучасному ВНЗ відбуваються значні зрушення як у доборі змісту освіти, так і у методиці навчання з урахуванням впровадження комп'ютерної техніки. Значний вплив на проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти оказує матеріально-технічне забезпечення навчального процесу. Наявність сучасного спортивного обладнання, спортивних приладів і знарядь, необхідної кількості інвентарю (м'ячі, скакалки, гімнастичні палиці тощо) іноді грає



вирішальну роль у проектуванні змісту фізкультурної освіти.

Окремим джерелом і фактором добору і конструювання змісту непрофесійної фізкультурної освіти виступають форми організації навчальної діяльності студентів на навчальному занятті. Це пов'язано з різною кількістю студентів, які одночасно виконують фізичні вправи (індивідуальна, групова, фронтальна, колова форми організації тощо), різними способами спілкування між викладачем і студентами, системою оцінювання і контролю.

До модернізації змісту навчання також треба віднести необхідність включення у варіативну частину робочих програм сучасні різновиди фізкультурної діяльності: різні сучасні види аеробіки та фітнесу, пауерліфтинг, елементи національних видів спорту та інше за наявності умов певного ВНЗ.

У реальному навчанні певну роль у формуванні змісту освіти відіграють умови, в яких здійснюється діяльність ВНЗ. Мова йде про різні кліматичні, природні, етнічні умови, а також враховується професійний профіль навчання та кадрове забезпечення. Далі, враховуючи межі статті, ми тільки перелічимо певний комплекс джерел і факторів, що також впливають на проектування змісту непрофесійної фізкультурної освіти:

- зміст і форма фізичних вправ та їх класифікація;
- теоретичні основи видів спорту, які є проєкцією розділів (модулів) навчальної програми;
- навчальні і контрольні нормативи, а також тести визначення рівня рухових здібностей студентів.

#### Список використаної літератури:

1. Баламутова Н. М. Гидроаэробика как средство для улучшения физического состояния студентов / Н. М. Баламутова, В. В. Бабаджанян // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 2. – С. 56–60.
2. Василюк В. М. Педагогічні і соціальні пріоритети вдосконалення системи фізичного виховання студентської молоді / В. М. Василюк // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 5. – С. 13–17.
3. Ведмеденко Б. Ф. Проблеми фізичного виховання на сучасному етапі становлення вищого навчального закладу / Б. Ф. Ведмеденко // Буковинський науковий спортивний вісник. – Випуск 2. – Чернівці, 2005. – С. 118–122.
4. Віленський В. М. Управління власним здоров'ям (в аспекті непрофесійної освіти студентів) / В. М. Віленський, В. В. Приходько, С. А. Чернігівська – Д. : Національний гірничий університет, 2012. – 124 с.
5. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту на 2007–2011 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2006 р. № 1594) // Офіц. Вісник України. – 2006. – № 46. – Ст. 3078.
6. Иванова Е. О. Содержание образования: культурологический подход / Е. О. Иванова, И. М. Осмоловская, И. В. Шалыгина // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 15–19.
7. Куделко В. Э. Анализ проблемной ситуации развития культуры управления физкультурно-спортивной деятельностью / В. Э. Куделко // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2003. – № 5. – С. 149–151.
8. Леднев В. С. Содержание образования / В. С. Леднев. – М. : Высш. шк., 1989. – 360 с.
9. Лернер И. Я. Проблемы принципов обучения / И. Я. Лернер // Советская педагогика. – 1980. – № 12. – С. 59–60.
10. Лернер И. Я. Понятие фактора и источника формирования содержания образования / И. Я. Лернер. В кн. Теоретические основы содержания общего среднего образования // Под ред. В. В. Краевского, И. Я. Лернера. – М. : Педагогика, 1983. – 352 с.
11. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры / Л. П. Матвеев : Учебн. для ин-тов физ. культуры, 1991. – 543 с.
12. Мудрік В. І. Організаційно-методичні засади вдосконалення фізичного виховання студентів / В. І. Мудрік. – К., 2008. – 83 с.
13. Наталов Г. Г. Стратегия развития физической культуры и парадигма синергетики / Г. Г. Наталов, В. Е. Козловцев // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 4. – С. 2–11.
14. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту : Указ Президента України «Про національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту» від 28 вересня 2004 року № 1148/2004 / У виданні: «Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту». – К. : Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту, 2004. – 15 с.
15. Поникарева В. Г. Функциональная направленность физической культуры как объекта социальной системы общества / В. Г. Поникарева // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2012. – № 1. – С. 155–158.
16. Попрощаев О. В. Нормативно-правові аспекти організації навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах України / О. В. Попрощаев, С. Г. Зінченко, Д. О. Каратаєв, С. О. Фішев // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Х., 2010. – С. 74–76.
17. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. Б 1556 – VII/ Відомості Верховної ради, 2014, № 37. – 38, ст. 2004.
18. Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. № 4.

19. Приходько В. В. Креативна валеологія / В. В. Приходько, В. П. Кузьмінський: навч. посібник. – Д. : Національний гірничий університет, 2012. – 124 с.

Стаття надійшла до редакції: 10.01.2015 р.  
Опубліковано: 28.02.2015 р.

**Аннотация.** Васьков Ю. В., Куделко В. Э., Поникарева В. Г., Болтенкова О. Н. Теоретические основы модернизации содержания физкультурного образования в высшем учебном заведении. **Цель:** изучить проблему проектирования содержания непрофессионального физкультурного образования в высших учебных заведениях. **Материал и методы:** анализ нормативных документов и литературных источников по теории и методике физического воспитания. **Результаты:** исследованы вопросы определения номенклатуры источников и факторов, которые оказывают влияние на отбор и конструирование содержания физкультурного образования, обоснована роль и содержательная сущность каждого из них, предложены новые подходы по определению инвариантных и вариативных элементов учебных планов. **Выводы:** показана роль и краткая характеристика отдельных компонентов непрофессионального физкультурного образования, предложена их определенная иерархия и важность. Разнообразие источников и факторов проектирования непрофессионального физкультурного образования поделено на два блока: непедagogический и педагогический.

**Ключевые слова:** отбор и конструирование, источники, факторы, содержание физкультурного образования.

**Abstract.** Vaskov Y., Kudelko V., Ponikaryova V., Boltenkova O. The theoretical background of modernization of physical training content at institutions of higher education. **Purpose:** to study the problem of designing the content of unprofessional physical training at institutions of higher education. **Material and Methods:** analysis of regulatory documents and literature on the theory and methodology of physical education. **Results:** the article deals with the problems of determination the nomenclature of sources and factors that influence the selection and design of physical education's content, the role and meaningful essence of them are proved, the new approaches to the detection of invariant and variable components of academic curriculum are suggested. **Conclusion:** the role and brief essence description of particular components of main sources and factors of non-professional sports education are detected, their particular hierarchy and importance are suggested. A variety of sources and design factors of unprofessional sports education is divided into two parts: non-teaching and teaching.

**Keywords:** selection and design, sources, factors, physical education content.

#### References:

1. Balamutova N. M., Babadzhan V. V. Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport] 2013, vol. 2, pp. 56–60. (rus)
2. Vasilyuk V. M. Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport], 2013, vol. 5, pp. 13–17. (ukr)
3. Vedmedenko B. F. Bukovinskiy nauchiy sportivnyy visnik [Bukovynskiy Science Sports Bulletin], Vol. 2, Chernivtsi, 2005, pp. 118–122. (ukr)
4. Vilenskiy V. M., Prikhodko V. V., Chernigivskaya S. A. Upravlinnya vlasnim zdorov'ям (v aspekti neprfesiynoi osviti studentiv) [Manage their own health (in terms neprfesiynoi education students)], Dnipropetrovsk, 2012, 124 p. (ukr)
5. Derzhavna programa rozvitku fizichnoi kulturi i sportu na 2007–2011 roki (zatverdzhena postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukraini vid 15.11.2006 r. vol. 1594) [The state program of development of physical culture and sports for 2007-2011], Ofits. Visnik Ukraini, 2006, vol. 46, p. 3078. (ukr)
6. Ivanova Ye. O., Osmolovskaya I. M., Shalygina I. V. Pedagogika [Pedagogika], 2005, vol. 1, pp. 15–19. (rus)
7. Kudelko V. E. Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin], Kharkiv, 2003, vol. 5, pp. 149–151. (rus)
8. Lednev V. S. Soderzhaniye obrazovaniya [Contents of Education], Moscow, 1989, 360 p. (rus)
9. Lerner I. Ya. Sovetskaya pedagogika [Soviet pedagogy], 1980, №12, pp. 59–60. (rus)
10. Lerner I. Ya., Krayevskiy V. V. Teoreticheskiye osnovy soderzhaniya obshchego srednego obrazovaniya [Theoretical Foundations of the content of general secondary education], Moscow, 1983, 352 p. (rus)
11. Matveyev L. P. Teoriya i metodika fizicheskoy kultury [Theory and Methodology of Physical Education], 1991, 543 p. (rus)
12. Mudrik V. I. Organizatsiyno-metodichni zasadi vdoshkonalennya fizichnogo vikhovannya studentiv [Organizational and methodological principles of improving physical education students], Kyiv, 2008, 83 p. (ukr)
13. Natalov G. G., Kozlovskiy V. Ye. Teoriya i praktika fizicheskoy kultury [Theory and Practice of Physical Culture], 2002, vol. 4, pp. 2–11. (rus)
14. Natsionalna doktrina rozvitku fizichnoi kulturi i sportu : Ukaz Prezidenta Ukraini «Pro natsionalnu doktrinu rozvitku fizichnoi kulturi i sportu» vid 28 veresnya 2004 roku vol. 1148/2004 / U vidanni: «Natsionalna doktrina rozvitku fizichnoi kulturi i sportu» [National Doctrine of Physical Culture and Sports: Order of the President of Ukraine "On the national doctrine of physical culture and sport" on September 28, 2004], Kyiv, 2004, 15 p. (ukr)
15. Ponikareva V. G. Slobozans'kij nauk.-sport. visn. [Slobozhanskyi science and sport bulletin], Kharkiv, 2012, vol. 1, p. 155–158. (rus)
16. Poproshaev O. V., Zinchenko S. G., Karataev D. O., Fishev S. O. Pedagogika, psikhologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovannya i sportu [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport], Kharkiv, 2010, p. 74–76. (ukr)
17. Pro vishchu osvitu: Zakon Ukraini vid 01.07.2014 r. B 1556 – VII/ Vidomosti Verkhovnoi radi [Higher Education: Law of Ukraine of 07.01.2014], 2014, vol. 37, 38, p. 2004. (ukr)
18. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro organizatsiyu fizichnogo vikhovannya i masovogo sportu u vishchikh navchalnikh zakladakh: Nakaz Ministerstva osviti i nauki Ukraini vid 11.01.2006 r., [On approval of the organization of physical education and mass sports in higher education], vol. 4. (ukr)
19. Prikhodko V. V., Kuzminskiy V. P. Kreativna valeologiya [Creative valueology], Dnipropetrovsk, 2012, 124 p. (ukr)

Received: 10.01.2015.

Published: 28.02.2015.

**Васьков Юрій Вадимович:** д. пед. н., доцент; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради: пров. ім. Шота Руставелі 7, м. Харків, 61001, Україна.

**Васьков Юрий Вадимович:** д. пед. н., доцент; Коммунальное учреждение «Харьковская гуманитарно-педагогическая академия» Харьковской областной совета: пер. им. Шота Руставели, 7, Харьков, 61001, Украина.

**Yury Vaskov:** Doctor of Science (Pedagogical), Associate Professor; Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy: Shota Rustaveli lane 7, Kharkiv, 61001, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-2220-1407

E-mail: Vaskov\_Yury@ukr.net



**Куделко Вікторія Едуардівна:** к. фіз. вих., доцент; Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі: пров. Плетньовський, 5, м. Харків, 61003, Україна.

**Куделко Виктория Эдуардовна:** к. физ. восп., доцент; Харьковский институт финансов Украинского государственного университета финансов и международной торговли: пер. Плетневский, 5, г. Харьков, 61003, Украина.

**Viktoriia Kudelko:** PhD (Physical Education), Associate Professor; Kharkiv Institute of Finance of Ukrainian State University of Finance and International Trade: Pletnovskuy lane 5, Kharkiv, 61003, Ukraine.

**ORCID.ORG/0000-0001-9252-8563**

**E-mail: vikikudelko@mail.ru**

**Понікарьова Валентина Григорівна:** Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі: пров. Плетньовський, 5, м. Харків, 61003, Україна.

**Поникарева Валентина Григорьевна:** Харьковский институт финансов Украинского государственного университета финансов и международной торговли: пер. Плетневский, 5, г. Харьков, 61003, Украина.

**Valentina Ponikaryova:** Kharkiv Institute of Finance of Ukrainian State University of Finance and International Trade: Pletnovskuy lane 5, Kharkiv, 61003, Ukraine.

**E-mail: vikikudelko@mail.ru**

**Болтенкова Ольга Миколаївна:** Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі: пров. Плетньовський, 5, м. Харків, 61003, Україна.

**Болтенкова Ольга Николаевна:** Харьковский институт финансов Украинского государственного университета финансов и международной торговли: пер. Плетневский, 5, г. Харьков, 61003, Украина.

**Olga Boltenkova:** Kharkiv Institute of Finance of Ukrainian State University of Finance and International Trade: Pletnovskuy lane 5, Kharkiv, 61003, Ukraine.

**ORCID.ORG/0000-0001-8806-8365**

**E-mail: vikikudelko@mail.ru**

#### Бібліографічний опис статті:

Теоретичні основи модернізації змісту непрофесійної фізкультурної освіти у вищому навчальному закладі / [Васьков Ю. В., Куделко В. Е., Понікарьова В. Г., Болтенкова О. М.] // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2015. – № 2(46). – С. 42–47. – dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.007